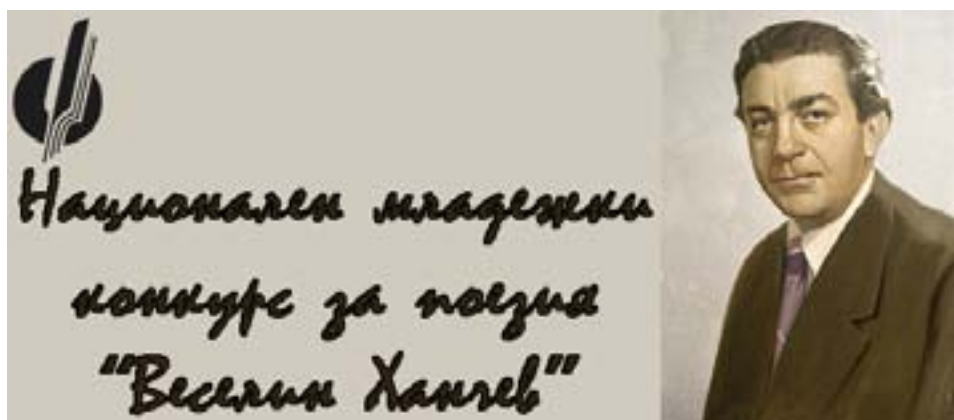

ЧЕСТИТ 6 СЕПТЕМВРИ - ДЕН НА СЪЕДИНЕНИЕТО

XXXIV Национален младежки конкурс за поезия „Веселин Ханчев“ – Стара Загора

През есента на 2017 година за тридесет и четвърти път Стара Загора ще бъде домакин на Националния младежки конкурс за поезия „Веселин Ханчев“, наследник на богатите литературни традиции на Стара Загора. Неговата цел е да открива млади поетични дарования и да подпомага творческите им изяви.

Конкурсът е популярен сред младите автори от страната и се е утвърдил през годините за много от участниците като първо признание, първа публикация, първа стихосбирка. Младите творци се срещат с известни поети, общуват с критици и издатели, опознават се и създават нови приятелства.

ОРГАНИЗАТОРИ СА: ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА, БИБЛИОТЕКА „РОДИНА“, КЪЩА МУЗЕЙ „ГЕО МИЛЕВ“.

РЕГЛАМЕНТ:

В конкурса могат да вземат участие всички автори, навършили четиринадесет и не по-възрастни от двадесет и пет години към датата на отчитане на конкурса – 04.11.2017 г. (родени след 5 ноември 1992 г.), които нямат издадена стихосбирка.

Конкурсът е явен. Всеки кандидат има право да представи от 5 до 10 поетични творби, напечатани в три еднообразни екземпляра.

НАГРАДИ:

Първа награда – призът Златното яйце и издаване на самостоятелна първа стихосбирка.

Скъпи съграждани,
Уважаеми жители
и гости на община Стара Загора,
Датата 6 септември 1885 г. в
българската история е символ на
забележителен успех, на колосално
събитие с непреходно значение за
съдбата на нашия народ и на нашето скъпо
Отечество.

Ние сме горди наследници на народ с повече от
1300-годишна история, изпълнена с безброй славни епизоди. Затова
сме призвани пред паметта на нашите предци да преоткриваме
неуморно актуалното значение на Съединението, не само в
празничния ден, но и в ежедневието на модерното ни общество на
съвременна европейска държава.

Националните ни интереси днес и предизвикателствата
на съвременното изискват от нас онзи възрожденски плам и
последователност, същата общонародна солидарност и политически
такт, гарантирали преди 132 години историческия триумф на
българщината.

Честит празник на всички, които обичат Родината и милеят за
Отечеството!

ЖИВКО ТОДОРОВ - Кмет на Община Стара Загора

Уважаеми старозагорци,
Приемете моя поздрав по повод
6 септември – Ден на Съединението
на Княжество България
и Източна Румелия!
Ден безспорно значим,
ден бележит в нашата история,
ден показващ сила и единство!

Това е пътят към бъдещето, онова светлото, което
са бранили знайни и незнайни герои. Единството е посоката
за развитие, за стабилност, за растеж, за силна България!

Таньо БРАЙКОВ
Председател на Общински съвет - Стара Загора

Втора и трета награда – парични премии. Присъждат се и поощрения.

Отчитане на резултатите: Резултатите от XXXIV Национален младежки конкурс за поезия „Веселин Ханчев“ ще бъдат обявени на Гала вечер на отличените участници на 3 ноември 2017 г. (петък).

По традиция за участниците в НМКП „Веселин Ханчев“ се организира Поетическа работилница – с участие на журито, която през 2017 г. ще се проведе на 4 ноември (събота).

Конкурсната програма ще бъде изпратена на посочен от участника електронен адрес след 25 октомври 2017 г.

Творбите на участниците се приемат до 1 октомври 2017 г. на:
e-mail: lib@rodina-bg.org
факс: 042 603 950

или с препоръчана кореспонденция на адрес: 6000 Стара Загора, бул. Руски 17, Библиотека „Родина“.

Изпратените творби трябва да са придружени с точно посочени име и фамилия, настоящ адрес, телефон и дата на раждане на участника. Пътните и нощувките са за сметка на участниците. Организаторите осигуряват нощувки на преференциални цени при предварителна заявка до 31 октомври 2017 г.

Телефони за връзка, информация и заявки за хотел: 0884477915 – Красимира Лекова, 0886463731 – Слава Драганова 042 630113, 042 603950 – Библиотека „Родина“ 042 614863, 042 614862 – Отдел „Култура“, Община Стара Загора.

за историята на конкурса на <http://www.hanchev.rodina-bg.org/>

МАГИЯТА БОГОРОДИЧНА СЪТЪПКА СЪБИРА ДУХОВНАТА МОЩ НА БЪЛГАРИЯ

За 12-та година в продължение на два дни – 26 и 27 август 2017 г. на Старозагорските минерални бани се провежда Националният тракийски фолклорен събор „Богородична сътърпка“. Над 4000 изпълнители на различни възрасти от цялата земя българска, пеят песни, дошли от столетия назад, играят темпераментни хора и ръченици, представят десетки обреди и обичаи. Освен на трите сцени, магията на единението и завладяващият български дух и талант се носи из въздуха на това райско кътче в страната ни, под закрилата на Света Богородица. Навсякъде се разхождат щастливи българки, облечени в шарени носии. Напети момци и зрели мъже, гордо крачат с пищови, затъкнати в силехите им. Дечурлига припкат край големите и им подражават и в песните, и в танците, и в свирните...Току поглеж засвири гайда, след нея удари тъпан и веднага наскочат десетина мъже и жени и заиграват със сърце и душа, със самочувствието, че този красив свят е техен...

Росица РАНЧЕВА

Читалището от селищенското село Каленитрово с Наврата на кмета на Стара Загора

ЧЕСТИТА КРЪГЛА ГОДИШНИНА И ОТ „ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС“!

Община Стара Загора обявява фотоконкурс на тема

“Заедно стигаме по-далеч”,

съобщават от пресцентъра на общината. Всеки участник, независимо от възрастта си, има право да предложи една снимка, която да публикува в страницата <https://www.facebook.com/mobilityweeksz>. Тя трябва да бъде придружена от името и фамилията на автора на снимката, а също така и описание на фотографията, което да е свързано с темата на конкурса. Крайният срок е 21 септември. Фотоконкурсът е първото събитие от програмата за отбелязване на Европейската седмица на мобилността, от 16 до 22 септември. Партньор на общината в инициативата е Европейски информационен център “Европа директно” - Стара Загора.

СОФИЙСКИЯТ ФИЛИАЛ НА СЪЮЗА
НА СВОБОДНИТЕ ПИСАТЕЛИ В БЪЛГАРИЯ
ЗАПОЧНА ИЗДАВАНЕТО НА ПОРЕДИЦА
ТЕМАТИЧНИ СБОРНИЦИ

Първият сборник от поредицата е със заглавие:
„СОФИЯ, МОЯ ЛЮБОВ!“

Идилличната картина за родния край от „Облаче ле бяло“ днес се смята за покрита с прах, но чувството, че си част от цялото – народ, история, говор, географско пространство, населено място, дом и т.н., не може да се стопи, защото то е в кръвта на човека и задвижва пулсациите на сърцето му. То е това, което ни кара да изтърпяваме, когато звучи химнът на България, но и което ни прави неудовлетворени и критични към нежеланото около нас. То извиква човечността и съпричастното към болката на близкия или отвъд очите за доброто, красивото, което да ни изпълни и обнадее. Родолубието е и единично преклонение към

своето, и мисъл как да бъде поправено неудачното настояще, и действие, насочено към бъдещето. Най-естественият акт за поета е да изрази чрез думи, рими и ритъм всичко, преминало през сърцето му и дълбоко изживяно като личен проблем.

София е родното място или възприетото като родно – мястото, с което е свързан домът, денят и животът на авторите на поетични текстове в сборника „София, моя любов!“ – ССП, изд. „Пропелер“, София, 2016. Любовта към столицата струи от или зад всеки стих, в метафорите, сравненията, инверсиите, метонимията, символите и директно в ласкавите обръщения към нея.

Общ поглед към София с нейните много образи – и светли, и тъмни, поражащи бодри чувства, носталгия, тъга или философски размисли – отправят редица от поетите в книгата, но всеки я изживява по свой, уникален начин. В сборника живее духът на столицата и многообразието на столичния живот в миналото и настоящето.

Наред с панорамните погледи към София завладяват картини и кадри, емблематични за нея, детайли, характеризиращи цялото – и натъжаващи или възмущаващи, и очароващи или вдъхващи успокоение и надежда. Съпричастното око на поетите заснема клошари, мизерстващи стари хора, улични музиканти.

Вира, Надежда и Любов – трите дъщери на света София, закрилица на града, естествено намират място в поетичните творби на книгата. И още един символ на българската столица присъства като реалност и чувство – прекрасната Витоша със своята неувиждаща красота.

Красотата и доброто никак най-естествено се улавя от децата. Те ги носят у себе си и ги пресъздават доста често в рисунки по алеите на софийските паркове. Чужестата и чистотата на детството, преминало в столичния град, са провокирали вдъхновението на част от авторите.

Завис от погледа, нагласата или настроението как ще бъде видяна, усетена и преживяна София – сива и мрачна или многоцветна и грееща. Но каквато и да е при всяко отваряне на очите, столицата се радва на обичта на поетите в тази първа в българското художествено пространство антология, посветена на столичния град и подходящо озаглавена „София, моя любов!“

Лиляна-Цезия МЕХАНДЖИЕВА

СИМФОНИЯ ЗА ПОЕТ И ПИАНИСТКА 80 години от рождението на поета Янко Димов /6.09.1937 - 4.03.2013/

Янко ДИМОВ с наградата за цялостно творчество „Александър Паскалев“, 2009 г.

И пак изгаря ни копнежът по звездите,
но вече западно от Фамагуста...

А в „Текат годините“ поетът продължава своята активна гражданска позиция:

И да си последен,
и бъдещето да не защити
човешкото ти дело, пак воювай
за бъдеще – дълбай, твори, греси,
взриви душата си като Безувий,
за да събудиш другите души.

Основната част от творбите на Янко Димов звучат свежо, светло и жизнелюбиво:

Човече мой, недей се примирява!
Скептичната си истина задръж!
/,И колкото добре да осъзнаваш/

Доста голяма група стихотворения са посветени на любовните вълнения. В тази съкровена лирика няма сладникави обяснения в любов. Чувствата са откровени, понякога твърде драматични. Думите са пределно ясни:

...Тръгни
свс мен и винаги до мене
върви през моите пространства,
населени от дълг, от обич,
от грижа, от самотен труд.
/,„Усмивка“/

Любовното чувство в интимната лирика на Янко Димов има и друг нюанс. То се гради не само на симпатии, а на доверие и всеотдайност, устремена към заедно бъдеще на мъжа и жената:

Не ме посрецай с леко недоверие.
Не съм наивен, нито романтичен.
Аз може би с по-друга мярка мера
живота
и навярно те обичам
по-иначе,
но то не е забравя...
/,„Любов“/

Нека посочим и началото на драматичното откровение „Моя късна любов“. По него през 1977 г. певецът Бисер Киров композира и изпя една песен, с която участва в телевизионното предаване Мелодия на годината:

Моя късна любов,
късна сянка на птица
във живота ми събран,
ти откъде долетя?
Аз съм грешен и тъжен
и у мене почти са
догорели словата за спокойствие
и красота.

Редица стихотворения на Янко Димов са свързани с градовете, където е живял или пребивавал. Ето как възкликва поетът в „Капрично в Стара Загора“:

Ах, този тъй невероятен
и толкоз осезаем град!
Пак през кръвта ми преминава
прозрачен липов аромат.

Лъчезарни чувства го вълнуват и в Хасково, неговият роден град, изразени в няколко лирически творби:

Като крило на гълъб ласкаво
небето весело се вдига

и ме посреща мойто Хасково
с внезапната зора на юга.
/,„Провинция“, 1963/

В обширния цикъл „Зимен прозорец“ отделните преливащи едно в друго стихотворения следват като взаимно свързани части на трагична поема за битието на поета. Тъга, мъка и болка, но не безизходица внушават тези дълбоко изстрадани стихове.

Като личност Янко Димов е добродушен, щедър, безкористен, но ето как поетът предвижда своята съдба в отговор на нападките на някои тесногърди „доброжелатели“:

Аз ще живея винаги със риска
да яввам на мечтите и крилете,
които търсят нова висота.
И ако падна – няма да е в болница.
Ще се разбия като птица-
волница.

Парите за цвеля
ще ви спестя.
/,„Реплика“/

Янко Димов владее твърде богата стихотворна техника. Изложението в повечето творби е предимно от първо лице. Внушава искреност и достоверност като лична изповед. Когато изразява неудовлетвореност, тревога, самота или болка, предизвиква съпричастност, а не съжаление. Стиховете излъчват уравновесеност и пълнота на изживяването. Чувството е заразително. Текстът предизвиква доверие. Думите са на най-въздействателно място. Словоредът е естествен, без трюсови обрати заради римата. Използват се разнообразни художествени средства. Метафорите са свежи, сравненията – естествени. Римата е точна. Езикът – ясен, без излишна натруфеност. Поантата на творбата не е приписана, а винаги е органично произтичаща от предходния текст. Поетът често използва стилистичната фигура анжамбан – пренасяне на част от фразата от един стих в следващия, за да се наблегне върху нейното познание внушение. Когато е необходимо, се прилага звукопис. Впечатляващо е наситеното натрупване на „р“, съчетано с няколко други съгласни в първата и последната строфа на „Кръстовден“:

Кръстовден.
Богомолци в храма.
Съвс пръсти скръстени се кръстят.
Те всички явно носят кръста
на мъката, на скрита драма.

А кръстом седнали на прага
и по черковната градина,
безбожени просяци протягат
към тях ръка за милостиня.

Съществена характеристика на поезията на Янко Димов е чувството за вътрешна раздвоеност на преживяванията на лирическия герой. Тя е повсеместна: в личните отношения между хората; във взаимодействието на човека с обществото; във времето; в природните сезони; в любовните вълнения; в селшата, където поетът живее или пребивава за няколко дни. Твърде оригинално се съвместват ежедневните прояви на бързотечното съществуване на индивида с

преклонението пред красотата на вечната природа, лириката с музиката, обществените мотиви с любовните откровения. Друга впечатляваща отлика на тази лирика е дълбочината на внушенията. Теса наситени с обобщения от житейски опит и философски прозрения. С мъдрост и помъдряване. С човешка драма, граничеща с трагедия. С волното бохемство на лирическия герой, който не се свени да покаже своите бунтарски пориви.

Поетичните чувства текат като пълноводна река, изпълнила докрай бреговете си. Понякога те са пролетни – клокочат като след топенето на снега край горски поляни, осеяни с топлинните пламъчета на минзухари и синята усмивка на синец и темнути. Друг път са летни – ту уравновесени, ту драматични, ту стихийни, дори урагани.

Не им липсва и есенната меланхолия на зрелостта и мъдростта. Нито пък извезаната красота или сковаващия студ на зимната природа. И все пак в тези стихове преобладава оптимизмът. Отчаянието от негодите на живота и самотата, от тъгата по отлетялата младост, са краткотрайни.

Най-оригиналното от лириката на Янко Димов попира в душата на читателя както сиянието на плодотворния дъжд. Тя не е словесна кардиограма на нечие безметежно живуване – а трепти с неспокойния пулс на трайните човешки чувства за дълг, любов и всеотдайна честност. Затова е неделна част от съвременната българска литература.

Послесие:

Преди доста време имах щастлива възможност да работя около две години с вече утвърдения поет Янко Димов, който беше издал първите си четири стихосбирки: „Синове на времето“ /1961/, „Провинция“ /1966/, „Слънчево привличане“ /1966/, „Ще се роди човек“ /1971/. Деляхме едно бюро в малката стая № 13 на в. „Хасковска трибуна“. Задружно подготвахме месечната литературна страница „Хоризонт“ и седмичната хумористична страница. /Тъкмо той пръв ми подаде ръка за моите поетични опити, за което съм му благодарен завинаги!.

Янко Димов загива при пътен инцидент на 4.03.2013 г. Погребан е в Алеята на славата в Централните софийски гробища. /До гроба на известния актьор Тодор Колев/.

Макар че е работил в родния си град само от 1962 до 1973 г., Янко Димов е един от най-ярките поетични символи на Хасково. Той заслужава някоя оживена улица в града да приеме неговото име. /А не слъпа алейчица от стотина крачки, каквато е отредена за друга хасковски лиричен символ Симеон Стоянов/. Стара Загора също може да удостои поета с жест на уважение.

Иван ЕНЧЕВ

ПЕТЪР ВАСИЛЕВ на 80 години

ПОЕТ

Зачетох се в последната му книжка и го видях почти като на длан: в една сълза човекът е побран, в една усмивка и в една въздишка.

Той не усеща своята цена – самата му природа е такава. А критиката – тя го отминава, прехласната по други имена.

И вече знам, че приживе едва ли капризната съдба ще го погали – не се напруга той да я смил.

Но виж, ако си тръгне ненадейно, една ужасна празнина ще зейне – в това съм сигурен... И ме боли.

Валентина ИОТОВА

НЕБЕСЕН ТАЙНОПИС

Понеже в пролетния ден жужат замаяни пчелици, и с тънка призма от лен небето е приют за птици, и тъмнооките върби танцуват в белите си роби, и – морен, залезът кърви, и с нокътя в душите рови, и иде – топла, вечерта – с любовната си щедра ласка, а мракът пътните врата със рой светулки е надраскал, и месецът като кълбо над покривите се търкулва, а утрешното зарево окомо му почти забулва, поетът в кратък послеслов за кръговратите небрежни написа – Всичко е любов, и да обичаш – неизбежно!

ГРЯХ

Признавам си и този грях: връстниците си надживях. С душа, притисната в юмрук, изпратих ги един след друг и нито виждам, нито знам къде са там и как са там.

Но зная тяхната бразда, докрай изтеглена, докрай. И виждам ясно как сияй негаснещата им звезда. В това е смисъла дълбок: умирайки, човек не мре.

Но мен не ме обича Бог и няма как да съм добре, шом те са там, а аз съм тук, душа, притисната в юмрук...

НАПЪТСТВИЕ

Видях, че твоята тревога почти на паника избива. Но няма как да ти помогна. Пък и не бива! Нали веднъж, в един далечен съдбовен ден, душа пламтяща – Да бъда гражданин! – изрече... всичко на света се плаща. И ти плати – не те отчая дори и злото у човека. Нима си мислиш, че случайно у вас мирише на аптека? Музата – с ония сладки напешвания за прослава – от дъжд на вятър - за кратко започна да те навества. Невярна си е тя, защото избраниците са малцина.

ВИК ОТ ПРЕИЗПОДНЯТА

Кръвясаха очите на мъглата. И стана зверски тъмно над града. С камшици заплюяха по стъклата най-яроствните спрни на дъжда.

Притиснати във калната мазилка, вратите – като бабички пред сън, избълваха и жупел, и чернилка И стана още по-зловещо въз.

След миг се сурна зимната вихрушка и пищният й ношен карнавал във дланите си ледени разлюшка къшурките от крайния квартал.

Единствено комини разпиляват над покривите с топлия си дъх снега – нетраен белег на забравя. и намекът за неизбежна смърт.

Премръзнала душаща в шепата стискам и моля този кучи студ да спре. Животът ако има заден изход, дано да бъде излаз на море!

Но горе, драги мой, челото – не ще се предадем мърщина! Достойно своя камък тикай! Нали веднъж, душа пламтяща – Да бъда гражданин! – извика... И цял живот това се плаща.

ОРИС

Българска орис: от глог на тръни, от преход – в преход, от яма – в яма... Подемеш песен – на плач потръгне, и няма свършек, спиране няма. ...че то се помни: турчин ни кълча дваж по-злобно сами се клахм; ... че то се знае: не бяхме вълци, но и човеци кога ли бяхме; ... че то се чува: гарванът грачи песета вият на стръв по пладне... А в черна доба нощни пазачи на смърт будуват – комат да падне.

Комат да падне... До сетни мощи слугувай, братко, на тлъсти шии, че колко има да теглим още, тепърва, брате, ще видим ние. Поете, братко, и тебе виждам, че неслучайно Бог ни изпрати такава орис...

Но стига, братко, думи нахалост – по-тежки думи подбирай, брате, по-леко вдигай челото горе, че неслучайно Бог ни изпрати такава орис... Българска орис!

В ЗЕМЯТА НА ЛА МАНЧА

...И ето ни в земята на Ла Манча. Избърсваме чела от прах и пот И ни поглъща приказното ханче на Санчо Панса и на Дон Кихот. Такова си е то от памтьвека: огромни бълчи в мрачен сутерен... И с тежък дъх от тези два човека, които съм усетил и у мен.

Животът ли, съдбата ли ме яха – съветите им шибат като дъжд: „Какво му мислиш – гледай си стомаха!“ „Какво умуваш – копнето дръж!“ Но точно тук решителният избор за сетен път разкрива моя нрав: измъквам се навън от тази изба и до хидалгото заставам прав.

Десницата ми още е корава, а подлостта човешка няма край... Не натиска – гали... Помилвана, притихнала, докосната, Душата като никога е цяла. Разсъмва се. Розите в градината потръпват. Ангел е дошъл да ги погали. Усмивчат се насън в роса от капки – ноти.

– Но шо за глупост, господарю, спрете! – ме дърпа Санчо Панса ужасен. Това зад хоризонта са ракети, които ще ни смелят някой ден... – Ах, ти, страховито и презряно семе – такъв те знам от вечни времена! Но ти не виждаш ли, че няма време спокойни да останем настрана?

Във този миг проблемна обектива... И си помислих върло убеден, че точно тази поза ми отива.

А филмът се оказа осветен!

Ганьо ГАНЕВ

И С Т И Н А Т А

Когато гръм ударил в планината един дивак от пещерата напред към огъня поел главия една в ръката взел да стане истински човек и свършил каменният век.

А може би в една прохладна вечер жена му го подсетила, че вече със кожи трудно се живей камна иска да ѝ грей и ей така от лаф на лаф родил се първият еснаф.

Дори и днес, когато на земята разбихме атома, а в небесата звездите свикнаха със нас се връщам все към този час, че искам да си изясня човека с първата главия.

А може би са прави и онези, които в своите мъдри хипотези засаждат на този свят с мутации ще обяснят. Но истината тук не е така си мисля аз поне.

Дали са прави тез които смятат, че той е първи учен на земята и виждат в тоз велик момент един блестящ експеримент начало на безкраен ред през Питагор и Архимед?

И виждам как забързан и унесен поет един през този ден чудесен открива горския пожар гребе от грейналата жар за всички братя по перо „и вижда Бог, че е добро“.

Рамела БОХОСЯН

НЯКОЙ НА НЕБЕТО СВИРИ НА ПИАНО. Музика в градината вали на капки – ноти. На душата ми клавишите натиска някой. Не натиска – гали... Помилвана, притихнала, докосната, Душата като никога е цяла. Разсъмва се. Розите в градината потръпват. Ангел е дошъл да ги погали. Усмивчат се насън в роса от капки – ноти. Някой на небето свири на пиано. На Земята музика вали...

Янислав ЯНКОВ

Марко се събуди бесен, толкова бесен, че беше готов да се гръмне, ако имаше пистолет.

Вървя по ръба на невидима бездна. От бездната долитат стонове. Черна лава се надига на въртопи. Над главата ми грчат гарвани. Забиват човки в белите ми меса. Налитат на орляци да ме бутнат е презподията. От прашния друм идват жени с разкъсани рокли. Плюят кръв и отправят клетви към небосвода. От хоризонта посеят изпълни-ска ръка, разпаря небесата, размахва четка и рисува огнени мълнии. - Суета, суета—а-а... Всичко е суета. Глас от небесната пустиня търкала канари по склона. Канарите падат в бездната. Жените вият на умряло. И се събуждам. И Марко се събуди на пода. Събуди се бесен, толкова бесен, че беше готов да се гръмне. Предателски мирис на терпентин и натрапчива воня на фасове, удувени в чаша с недонито бренди, не му даваха дълго време сила да се изправи и да подложи глава под чешмата. Ледената струя го свести, но не размести редовете на мрачните му намерения. Марко беше готов да се гръмне. Погледът му мина като картечен откос по изкачените по стените картини. Почувства отвращение към тях - размазани, разлиганивни мисли, замесени с калта на синвия фон. Суета! Отвори широко единствения прозорец на ателието и даде старт на гнева си. Една след друга картините скачаха навън. На калдаръма се образуваша купчина от рамки, платна и парчета стъкло. Вътре остана само портретът на малкия му син. Марко посегна към него и се отказа. Напълни кофа с вода, пое въздух, натопи глава в кофата и дълго стоя, докато изпита нужда да продаха белите си дробове. После тръгна да рови в купчината дрехи за чиста риза. Ще карам с тая - каза си той. - Защо е нужно да се издокарвам. Не отивам на сватба, а на умираща.

Двадесет години Марко рисуваше и търсеше златния телец, и двадесет години тропаше на едно място. В изложбените зали спленият зрител, сякаш подкупен от завистливи бояджии, подминаваше платната, въпреки, че от десния ъгъл неговият подние шеше да му избодне очите. Стана навик на дежурният зрител да минава транзит и Марко се опитваше да го спре. Но зрителят освен спял беше и глух. Тогава разбра, че липсата на късмет го е заханала като захарна болест и реши да се гръмне. Марко облече бялата си, станала сива шуба и тръгна да търси пистолет. Той се сети за трима притежатели на смъртоносното оръжие и за тримата си беше нагласил думи за оправдание. - Носиш ли нещо за залог - каза първият, при когото отиде. - По Великден на доверие дадох еспаньол китара. Оняк биде и да я сложи в багажника на хондата си. Над отстреляно прасе искал да се покаже като певец Челентано. Сложил скъпия инструмент в багажника при незакрепена шанга. Шангата се извъргалаляла по доловете, натрошила китарата и сега магарето ми духа прах в очите като казва, че китарата не струвала кило бира. Дава ми наполовина пари да отбие номера. Чете ми басня от Лафонтен — как бил приятел с един лютниер, как лютниерът цял да ѝ намести дъските и как цял съм да видя китара, да си облича пръстите. Дай ми залог. С гаранция до Франция. - Мога да ти оставя две голи тела. Не се мръщи, може и облечени. - Толкова малко? Кой ти търси голи тела на платно. По барове и хотели ги има в натура. Дузина голотии да ми даваш, пистолетът си има друга цена. Прошавай, друже, но имам работа. - Да не говорим за пистолет - каза вторият човек. — Дадох го на мой първи братовчед. Лисица му отмъкнала две петлети, такива декоративни. Глупакът не застрелял лисунгера, а насочил дуло към себе си. Сварил жена си с мъж, в креват от осемнайсти век. Причерпало му и си прострелял ухото. Сега ходи с едно ухо. Полицията го вика през ден на разпит. Търчи при мен братовчедът - на ти пистолета. Да треперя сега, ако го натиснат и ме издаде. Вторият беше художник като Марко. Голи тела не вървяха пред него. - Ако намериш две пендари Франц Йосиф, ще го имаш до края на живота си. Хем да ме отървеш. Желанието на Марко да се гръмне падна на четиридесет и девет процента. - Не правя такива услуги - рече третият. - Милион да ми даваш, не се хващам на вдънцата. Ако си взел мерника на някого, има килъри в борсата на труда. Две хилядарки и работата е опечена. Намират се безработни и за една хилядарка. Убиват човека, пакетират го в найлон и ти го носят читав и здрав в ателието.

ПО КЛАВИШИТЕ НА ВСЕЛЕНСКИЯ РОЯЛ тече безкрайният поток на Светлината. Златна мрежа върху Земята, по която бавно изтичат Той и Тя. Янтарна отгърица на нейната шия пее одата на радостта. В дланите му свети Зорница. Забожда я бавно в косите ѝ. А тя загадъчно му се усмивха. Слънцето се повдига да я види. В пелените на Зората смее се денят.

ЛЯГАМ ДОВЕРЧИВО КАТО РОЗОВ ЦВЯТ в ръцете ти. Разлистваш душата ми. Всеко листенце е стихотворение. Вдишваш дълбоко аромата ми. Светът се разливта. Разгънва се радостен. Всяка розова пъпка е бъдещ стих. Когато голямата зима някога дойде и ти попиташ: “С какво ще ме стоплиш...?” Знаи, ще отговоря, без да се замисля: Със стих...Със стих...

СУЕТА

глух. Тогава разбра, че липсата на късмет го е заханала като захарна болест и реши да се гръмне.

Марко облече бялата си, станала сива шуба и тръгна да търси пистолет. Той се сети за трима притежатели на смъртоносното оръжие и за тримата си беше нагласил думи за оправдание. - Носиш ли нещо за залог - каза първият, при когото отиде. - По Великден на доверие дадох еспаньол китара. Оняк биде и да я сложи в багажника на хондата си. Над отстреляно прасе искал да се покаже като певец Челентано. Сложил скъпия инструмент в багажника при незакрепена шанга. Шангата се извъргалаляла по доловете, натрошила китарата и сега магарето ми духа прах в очите като казва, че китарата не струвала кило бира. Дава ми наполовина пари да отбие номера. Чете ми басня от Лафонтен — как бил приятел с един лютниер, как лютниерът цял да ѝ намести дъските и как цял съм да видя китара, да си облича пръстите. Дай ми залог. С гаранция до Франция. - Мога да ти оставя две голи тела. Не се мръщи, може и облечени. - Толкова малко? Кой ти търси голи тела на платно. По барове и хотели ги има в натура. Дузина голотии да ми даваш, пистолетът си има друга цена. Прошавай, друже, но имам работа. - Да не говорим за пистолет - каза вторият човек. — Дадох го на мой първи братовчед. Лисица му отмъкнала две петлети, такива декоративни. Глупакът не застрелял лисунгера, а насочил дуло към себе си. Сварил жена си с мъж, в креват от осемнайсти век. Причерпало му и си прострелял ухото. Сега ходи с едно ухо. Полицията го вика през ден на разпит. Търчи при мен братовчедът - на ти пистолета. Да треперя сега, ако го натиснат и ме издаде. Вторият беше художник като Марко. Голи тела не вървяха пред него. - Ако намериш две пендари Франц Йосиф, ще го имаш до края на живота си. Хем да ме отървеш. Желанието на Марко да се гръмне падна на четиридесет и девет процента. - Не правя такива услуги - рече третият. - Милион да ми даваш, не се хващам на вдънцата. Ако си взел мерника на някого, има килъри в борсата на труда. Две хилядарки и работата е опечена. Намират се безработни и за една хилядарка. Убиват човека, пакетират го в найлон и ти го носят читав и здрав в ателието.

ПЕСЪЧИНКА СЪМ ОТ ГОЛЕМИЯ ПЯСЪК. Удар от сърцето на пясъчен часовник. Нощем легло ми е една мида. Спя в нея с надежда, че след хилядолетия ще стана перла... На морето на малкия пръст по пълнолуние, когато не мога да спя, мечтая... Но най-обичам да съм в твоята лява обувка. И цял ден да нямаш време да спреш, да я събуеш и да ме изтърсиш. Песъчинка наред пътя. Малка невидима точка в твоята мисъл. Дали има лява обувка мисълта?!

НА ЛЯТОТО ЛИКУВАЩИЯ СМЯХ по пьстрите ми рокли тича. Тече животът слънчев във оранжево и в яркосиньото на погледа се влита. Във гънките на летните ми мисли светът люлее се и пее – безгрижен и трептящ. Герданът му от перлени зърна на радостта под напора се скъсва. Танцуват и се смеят с глас отблясващите летни по дилпите на водните простори. Светът щастлив и разлюлян е, че лятото и теб, Любов, и всички... много дълго ще ни има.

- Какви ги приказваш - каза Марко, - никога не па да убивам. Себе си ще застрелям. Но ти вече разбра и няма да ми помогнеш. Сбогом. - Не е така. Почакай за малко. Ето един съвет от мен. Плашаш два бона и те гръмват. Тях не ги интересува кого. Вместо да береш страх и ръката ти да трепери, момчетата ще свършат всичко на мига. И ти ще си доволен, и те ще са доволни. Дори и некролог ще ти изкарат. Ако не намериш хора, аз познавам такива.

Желанието на Марко да изгаси лампата, която в човешкото съществуване се нарича живот, удари в долния край на скалата. Появи се ново желание - да гръмне някого. Върна се като кон в конюшнята си. От изхвърлените картини не видя и копче. Загрижена ръка беше помела калдаръма. Тази ръка беше прескочила през отворения прозорец, беше отнесла картината с момчето, родопското идеало и четките до една. Беше оставила само бонте, в суматохата ги беше забравила.

Седна Марко на самотния нар и го обхвана неочаквано спокойствие. Все пак някой беден човек беше му оценил труда. Дойде като кон и заспа като кон. На размъване опъна ново платно и с два пръста в устата повика момчето, дъщеря на неговия съсед Сабрито. В развинтеното съзнание на художника циганчето отдавна напираше да влезе в някоя негова картина. Девойчето, красиво създание, изпълнило кенарена блузка като жена, приличаше на испанка, готова за любовни приключения, за фламенко.

Дойде и Сабрито да гледа. Марко се завъртя да хване четка и като не видя четка, натиопи пръсти в бонте и платното оживя.

- Върви да ми отчупиш клечка от сливата - каза Марко на циганина, - че да ѝ сложа очите. Сабрито изтича до сливата, върна се тичешком да не пропусне нещо и момчето прогледна. Бръкна се в пазвата Сабрито, човекът без пукната пара, изведнъж извади половин хилядарка, прегърна художника и поръча още един портрет на момчето. Наближаваха циганските сватби.

Анелия Каменова ЯНКОВСКА-СЕНГАЛЕВИЧ

СЪНОВИДЕНИЕ

Навярно тръгнало от рая в съня ми бял дърво сияе. Трепти с цвета на старо злато с въздишката на всеки вятър. И аз съм тук, съвсем наблизо – прозрачна, безтелесна мисъл. Превръщам се полета в притча с полусмивка на момиче. Адам тук няма нищо общо и Ева ми е непозната.

Каква ти ябълка! Дървото смирено пуснало е корен и като символ на молитва нагоре се стреми, нагоре... А аз съм себе си се връщам. Обличам дрехите от кожа. Събирам трескаво белята. Затяга примката змията. Набоду тегли ме, надолу, където се върти земята...

Каква ирония! В безкрая дървото се завръща в рая.

МОНОЛОГ НА ЕДНА ЕВА

Позна ли ме? Изваана съм просто: парченце кост, облечено във плът. Поток слова: стени, нежни, остри – утеха и горчилка за из път.

Тръстикова, сумрачна и крайбрежна – бял гребен за насрецини ветрове... Молитвена искрица за надежда. Сълза, която с времето расте.

Проклятие или благословия? До тебе съм – за зло или добро. Позна ли ме? В усмивката се крия и в болката на твоето ребро.

ПЯСЪК В ШЕПИТЕ

Сега съм на брега. Небесен навес безветрието на този ден опъва. Побирам в шепите си малко пясък. Дали да си го взема преди тръгване?

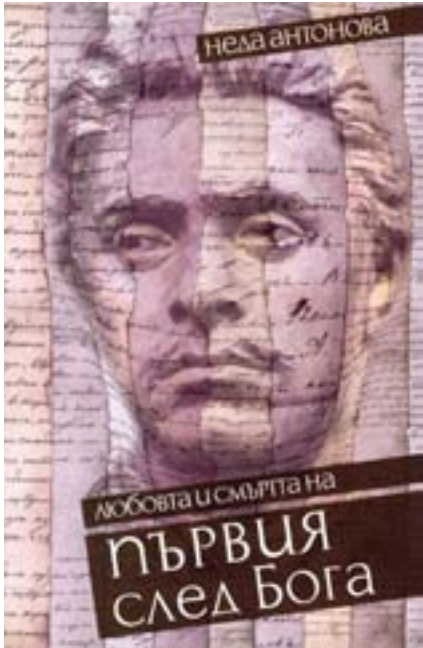
Пресявам пясък, дребни раковини, черупки гладки на въздушни миди, несбъднатите люспи на русалка, сушена суета от водорасли...

Две-три желания и златна рибка, чиято сянка все ми се изпълзва. Отломки ситни – спомени за бури, овеществени корабокрушения.

И пясъкът е ту златист, ту черен, безцветен, слоен, грапав, дребнозърнест, коварно мек като изтъляда пепел. През пръстите се сипе с леко съскане.

А всъщност за какво е този пясък? Баластра за из път – следа от суша и дъно на морето, и небето. За полет ще ми трябват празни шепи.

В ИМЕТО НА ИСТОРИЧЕСКАТА ИСТИНА

Познавам и ценя творчеството на Неда АНТОНОВА. Тя е ерудиран и талантлив творец, умеещ мъдро и смело да разнишва тайните на нашата история, избирайки за свои героини жени, които или не са особено популярни, или са направо неизвестни за широката читателска аудитория.

Некрия, чебих възхитен от креативния полет на авторката в „Нелюбими мой“ (2009), олицетворен от Ружа Ноева, от точния ѝ и проникновен портрет на царица Елеонора Българска (2014), втората съпруга на цар Фердинанд, раздала цялото си лично богатство за благотворителни каузи и спасила от разрушаване Боянската църква.

Оцених значението и мащаба на „Свършената“ (2014) - за Преподобна Стойна, а от „Неговата любима“ (2015) осмислих както тъжната съдба на Иванка Ботева, така и подлата роля на Никола Обретенков по убийството на съпруга ѝ Христो и замитането на следите след това ужасно престъпление. Обяснимо е, защо очаквах с интерес появата на „Любовта и смъртта на първия след Бога“ (2017).

Прочетох романа на един дъх и веднага се съгласих с мнението на неговия издател Румен Леонидов, че „Васил Левски не е убит“ и че „Нейните (авторски – б.м.) открития са логически и исторически защитени и са много майсторски изпълнени в духа на тази много свята и много чиста книга“.

ПЕСЕН ЗА БЪЛГАРСКАТА ГОРА

В зори ранихме – ден
крила разпери.
Огледа се мигом елен
в потока пенест.

Запахна птици рой,
листака грейна.
И леко ношния покой
ветрец отвея.

Нагоре – тук царува здрач –
в гори зелени.
Мъгла или пък змей се влчат
в злато облени.

На билото – един син бор
забравен чака.
Израща ни с прощален взор
и с клони маха.

Ела и виж! Платми от цвят
поляна ярка
А долу – стадо благодат
води овчарят.

В гората вее свиден дъх
като изгора.
Раздяла ли повее лъх
той изнемогва...

На Изток нека посади
дъба вековен.
В морето ще опре гора
да спира горолюма.

Тъй и Поета – и в беда
душите буди.
По пясъка – една следа –
Лазурна...

Нали от дим и гороцвет
неизразимо
е Словото – един Поет
дарява име.

Елена КОМАТОВА

Екзархия, спомоществовател на вътрешната организация на Васил Левски – дарява за народното дело 80 лири, при условие, че заплатата му е 55, и най-вече ревностен привърженик на римското и френското право, по чиято инициатива нито един от членовете на следствената комисия не подписва прословутия протокол № 15, оставяйки султан Абдул Азис – по целесъобразност – да постанови смъртната присъда на Левски.

От „Първия след Бога“ разбираме, че Хаджибенчович трезво преценява всяка ситуация и свой ход, като винаги предвидливо уведомява за действията си руския посланик в Цариград – граф Николай Игнатиев. Днес бихме го нарекли слуга на двама господари, което и обяснява по-нататъшната му успешна кариера в свободна България – в парламента и съдебната ѝ система.

Лично аз отдавна се интересувам от неговия живот и дело и ми бе безкрайно интересно да чета за неговите терзания при разпита на Левски – дали ще го издаде и ще разруши грижливо градената кариера, за неволите със сина му Величко, оказал се пишман търговец, затънал в дългове и загинал мистериозно в Русия, за писмата до покойника му и обична съпруга Анастасия...

Все още съм убеден, че е оставил някакви мемоарни свидетелства и ако прословутата зелена книга с писмата до жена му не е художествена измислица, ще бъде безкрайно щастлив в обзорното бъдеще да я проуча под формата на ценно издание.

Много тъжни истини за нас българите изскачат от романа на Неда Антонова. Оказва се, че и в най-светлите възрожденски времена, когато въпросът за свободата на Отечеството ни е на дневен ред, народът и водачите му не са единни, че има крамоли и боричкания за лидерство, че Димитър Общи де факто разцепва организацията и покрай сладките приказки за свобода и борба живее буквално на гърба на народните дейци, че срещу Апостола се опълчва централният комитет в Ловеч, който е със статут на Привременно правителство, тъй като се смята за по-

важно от него и гласува по вишегласие, а и защото неговите членове злоупотребяват с комитетски пари, че капашитети отвян като Каравелов и Хитов дават оценки и се месят грубо в работата на Дякона, без да имат реална представа за ситуацията ВЪТРЕ в страната, като същевременно слугуват на чужди сили – Сърбия и Русия и най-жалкото – че в най-решителния момент, когато трябва да се мисли за спасяването му, Левски е изоставен от най-близките си съратници...

Въпреки нелицеприятните обобщения, от „Първия след Бога“ лъха светлина и одухотвореност. Тя идва от обаятелни образ на „неговата любима“ – Евгения Боярова, чиято дискретно, но плътно присъствие се чувства от всяка страница на романа.

Евгения е лъчезарен пример за безкористно служене на народ и кауза и е представена с такава непосредствена внушителност и блясък, че ни кара безпроблемно да ѝ вярваме – дори, когато авторката допуска трудно обясними гафове – Боярова не може да види КРАЛ Карол I през 1871 г., такъв той става на 26 март 1881 г., десет години преди това си е просто КНЯЗ, а и няма как да разкаже на сина на Йорданка Филаретова - Влади - как се чувства в подножието на Айфеловата кула, тъй като тя е открита след 17 години – на 31 март 1889 г. за световното изложение в Париж. Това са, разбира се, преодолими „грешки на растежа“.

Пренебрегвайки ги, отбелязваме с удовлетворение, че „Любовта и смъртта на първия след Бога“ е силно въздействаща и поднесена на ниво творба, възвеличаваща и жигосваща националната ни памет, с която историческата ни проза чества заслужен празник.

Борислав ГЪРДЕВ

Неда Антонова, „Любовта и смъртта на първия след Бога“, роман, 2017, 310 стр., изд. „Факел“, редактор Румен Леонидов.

СКУЛПТУРНИ РЕФРЕНИ НА КРЕАТИВНИЯ ДУХ В ПРИРОДАТА И ОБЩЕСТВОТО

Кирил ПОПОВ

Десетилетия наред със самостоятелни изложби у нас и по света, с активно участие в национални и международни симпозиуми, биеналета, панаири и олимпиади на изкуствата забележителният автор на монументи, с авторитетни участия в каталози и със свои творби в престижни световни галерии професор ЕМИЛ ПОПОВ извисява духовете ни със своето неповторимо ваятелско изкуство. Представените на 14 юли 2017 г. в столичната галерия

„РАКУРСИ“ творби от изложбата „ВЪЛЧИЦАТА“ са резултат от дълги размисли върху онова, което е и оттам, и отвъд сетивното познание и внушава кинестетична образност и самосъзнание за концептуална разпознаваемост. Многобройните почитатели на големия художник ще доловят отново имплицитни индикации в изложените творби за характерния негов движещ импулс, определящ образ, сюжет или композиция от генеративно или дегенеративно естество; неговото авторско просветление в постигането за извечни въпроси на зараждането, деформацията и смъртта на материята след безкрайни промени в нея.

Изложените творби синтизират директно и конотативно реално и измислено, начало и край, крайно и безкрайно, мистично и символично, свързани полюсно в одухотворена последователност. Проницателният поглед на зрителя ще открие в експонираното арт-съкровище нови идеи за а л и ч а в а н е на границата между отсамно и отвъдно, минало

и настояще, истини за запознати следи от древността, за неомекотена от старите и изпитани традиции агресия на настоящето.

Актуални идеи облъхват цялото изкуство на проф. Емил Попов – един всепризнат културен феномен – енигматичен, завладяващ, но и по своему непроницаем за стандартно мислените и съществуващи единствено по зова на природосъобразното. А този вид неизкушен от изкуството зрител ще остане винаги слип за драматичните и носталгични дисонанси, инспириращи натурата... Отдавна надхвърлилият познатите му до въртване естетически и пластически стереотипи, Емил Попов е от високата класа на трудно вместиш се в една единствена дескриптивна категория на ваятелството творец. Уводно поставен в изложбата като „урбанистичен“ момент е фигурата на Капитолийската вълчица или като всекидневно наблюдаван от автора образ през постоянния му живот в село Дрен: „...Нейната сянка неотлъчно ни следва. Вселена е изнуреното тяло на бездомната кучка, подтичваща плахо по тротоара на моята улица с гърди до

земята“.

Енергията на вечността в това изкуство е внушена чрез динамичната линия – тя е феномен, който завършва образа в енигматична конфигурация и преходна илюзорност. И дава арт познание за непостижимото, не о б я с н и м о т о и непознаваемото, за превърнатото в сюжетна интрига за страданието на човешкото тяло. Заради всичко това, ако прочетем в тези творби актуални внушения, те извират от реалната действителност в различните сезони на човешката възраст, културен, социален и исторически статус.

Експозицията в „Ракурс“ представя за кой ли път забележителния български творец като скупрул-лозен майстор в насищането на своите творби с енергията на съвременен дух за разумните и неразумни начини на съществуване. По принципа на единството на противоположностите чрез деформираните форми на органична материя авторът изпраща свои нови послания за повече светлина в мирозданието, за духовно просветление за извечни въпроси на зараждането, деформацията и смъртта на материята след безкрайни промени в нея.

Експозицията в „Ракурс“ представя за кой ли път забележителния български творец като скупрул-лозен майстор в насищането на своите творби с енергията на съвременен дух за разумните и неразумни начини на съществуване. По принципа на единството на противоположностите чрез деформираните форми на органична материя авторът изпраща свои нови послания за повече светлина в мирозданието, за духовно просветление за извечни въпроси на зараждането, деформацията и смъртта на материята след безкрайни промени в нея.

Експозицията в „Ракурс“ представя за кой ли път забележителния български творец като скупрул-лозен майстор в насищането на своите творби с енергията на съвременен дух за разумните и неразумни начини на съществуване. По принципа на единството на противоположностите чрез деформираните форми на органична материя авторът изпраща свои нови послания за повече светлина в мирозданието, за духовно просветление за извечни въпроси на зараждането, деформацията и смъртта на материята след безкрайни промени в нея.

Експозицията в „Ракурс“ представя за кой ли път забележителния български творец като скупрул-лозен майстор в насищането на своите творби с енергията на съвременен дух за разумните и неразумни начини на съществуване. По принципа на единството на противоположностите чрез деформираните форми на органична материя авторът изпраща свои нови послания за повече светлина в мирозданието, за духовно просветление за извечни въпроси на зараждането, деформацията и смъртта на материята след безкрайни промени в нея.

Експозицията в „Ракурс“ представя за кой ли път забележителния български творец като скупрул-лозен майстор в насищането на своите творби с енергията на съвременен дух за разумните и неразумни начини на съществуване. По принципа на единството на противоположностите чрез деформираните форми на органична материя авторът изпраща свои нови послания за повече светлина в мирозданието, за духовно просветление за извечни въпроси на зараждането, деформацията и смъртта на материята след безкрайни промени в нея.

Експозицията в „Ракурс“ представя за кой ли път забележителния български творец като скупрул-лозен майстор в насищането на своите творби с енергията на съвременен дух за разумните и неразумни начини на съществуване. По принципа на единството на противоположностите чрез деформираните форми на органична материя авторът изпраща свои нови послания за повече светлина в мирозданието, за духовно просветление за извечни въпроси на зараждането, деформацията и смъртта на материята след безкрайни промени в нея.

„деконструктивизмът е критика на понятия и йерархии, които според Дерида са основни за традиционните критерии на увереност, идентичност и истина, но които въпреки това се утвърждават, само ако потискат и пренебрегват други елементи“ (виж Роджър Фаулър, Речник на съвременните литературни термини. С., 1993, с.45). Тази специ-фичност в западната философия – да се вникне в неизмисленото и немислимото, след в а й к и

учението на Ницше и Хайдегер, Дерида нарича „логоцентризм“. Това двусъставно понятие имплицира мъдрост, хипостезира се като космически интелектуален принцип. В него стремежът към самостоятелност и неограниченост означава различна и разнообразна трактовка на арт значението, в това число и на размишляващото съзнание в кинестетичното изкуство на проф. Емил Попов, способно да внушава на зрителя и други физически усещания, освен чисто визуалните. Като артистична игра от търсене на различни значения в скулптираните фигури деконструктивизмът се асоциира със скептицизма на автора, с неговото изначално съмнение в истината за нещата, които ни заобикалят. Все в противоречивия дух на Дерида е фактът, че отсъствието на наложени критерии за интерпретация на кинестетичното изкуство на Емил Попов, не означава абсолютна свобода. Макар, че арт-интерпретацията е винаги лична и субективна, тя е зависима от „зоната на различните сили“, които я предизвикват.

В този ред на по-теоретични мисли определително за изкуството на големия български творец е неговото предпочитане и към рудиментарен материал на изработка. Спомняме си Ръскин, който казваше, че духът, вложен в изработването на един стол, се определя и от особеностите на материята. Както и от красотата и мъдростта на определящата се като пример за човешкия морал природа; от внушението за креативен хаос в авторското изкуство. А при Емил Попов то се отличава и с песимистична, а

можем да свържем ваятелския арт на Емил Попов с теорията на немския философ Мартин Хайдегер за онтологичното себепоткриване на човека в захвърлеността. А ако търсим обективна красота в скулптурата на Емил Попов, ще е необходимо да си спомним предупреждението на Фридрих Ницше. А то се отнася за това, че най-благоприятният вид красота не е тази, която ни пленява веднага, а „бавно проникващата красота, която отнасяме почти незабелязано със себе си. ... Струва ни се, че красотата е свързана с щастieto, но се заблуждаваме“. (виж Ницше, „Раждането на трагедията и други съчинения“. С., 1990, с. 263. И – „Философски речник“, С. 1997, с. 432 и 686). Или веруното на Пикасо: „Всяко действие на създаване първо е действие на разрушаване“.

Рембранд рисува разпънати на кръст трунове, Емил Попов вае символични форми на човешкото страдание и разруха. За свободното тълкуване и рецепция от зрителя това е обективизирано и чрез неинтегрирани, демитализирани и деградирани природни и социални образи на хора, страдащи от аутизъм, от лоша термална и акварегулация, хора, разделени от бедността и напуснати от надеждата.

Ако не точно, тук някъде сме ние, българите от края на миналото и началото на сегашното хилядолетие – действителни и потенциални жертви на изтощително дълъг преход. Затова и изразявам своята възхита и благодарност на Маестро проф. Емил Попов за честното арт пресъздаване на тревожния и смутен дух на нашето съвремие!...

Адрес: 6003 Ст.Загора, ул.Хр. Ботев 4

Главен редактор: Йордан АТАНАСОВ
тел: 042/649-110, GSM 0888790135

Зам.главен редактор: Красимира БОЖАНОВА

Редактори: Румен СТОЯНОВ, Иван БОЧЕВ

Издател: НЧ „Даскал Петър Иванов“

e-mail: lit_glas@abv.bg

Интернет страница: literaturenglas.com

IBAN: BG14 UNCR 7630 1074 8633 90 BIC: UNCRBGSF

УниКредит Булбанк Стара Загора

Печат: „ЛИТЕРА ПРИНТ“ АД - Стара Загора

Не се връщат и не се редактират материали!

Абонамент - само в редакцията

КАФЯВИТЕ ПЕТНА НА ОГЛЕДАЛОТО*

ДА СИ СПОМНИМ: 80 ГОДИНИ ГЕОРГИ МАРИНОВ

Книга като тази, както повечето книги на **Георги МАРИНОВ**: ако броим първата със стихове – Вечерни влакове (1975), две години преди Вечерен тропет, тази идва като осма след четвърт век и след три стихосбирки – ако не броим двете книги – за деца: стихове и роман-приказка... объркват представата ни за книга... поне – за жанрове и подредба...

След прочитането на първото, уводното стихотворение, съм си записал: ...много четеш, Георги! Вече все по-трудно става за сериозния писател да се измъкне чист, без налепи от наслоенията на културните пластове, които ни обгръщат и притискат все по-плътнo. Но талантът е и в това – да лавираш като слаломист – да се опазиш от докосванията на очертаващите петолинии на твоята песен.

*Пък и какво ли е всеки ден
да се показваш, че си поет!
Че си разпилян от поезия!...*

Това може да се възприеме и като реплика, отправена към друг наш съгражданин, който ще каже: / И за какво стои един пред друг изправени на пръсти? / И за какво се питаме тъй често кой е между нас поетът...

Някои цял живот се питат: поет ли съм, докато за други въпросът е изначално излишен (като звън на пробита камбана.) Някъде се улавям в предпочитание на класическата яснота: казват ми нещо и аз го разбирам. Имам своя формула и за абстрактното – било то сюр- или пост-реализъм: или модернизъм: да е реалистично като внушение! Т.е. да има реално въздействие – ако не върху сетивата, отредени ни от природата за възприемане, то върху органа, с който възприемаме една образна система – пък била тя и абстрактна. Или, както го е казал самият Георги Маринов:

*Внушения,
които се разбягват
извън рамките на думата.*

Но ето яснотата, от която бяга поетът:
*И димът рибарски е увиснал
като кърпа над рибарските глави.*

Образ! Старомоден, банален – но о б р а з! Сам поетът го хващам в такова „признание“:

*В образи се превръщаш
С привидно вечната им плът.*

И това:
*...разчувстван донякъде
от вторичната първичност*

*на образите -
би трябвало да оставя новата възбуда
на бездънните стихове,
ала те от мен са по-настойчиви:
да обяснявам чувствата
с не по-малко чувства!*

„Новата възбуда на бездънните стихове” – за мене това е скритата метонимия, която можем да преведем на делничния банален език с Вазовото – новонагласена гусла.

Старата класическа система е силна и с това, че обикновено крие по-богата гама от асоциации: така или иначе „димът рибарски, увиснал като кърпа” ни отвежда към рибарската мрежа. Макар тя никъде да не е спомената. Това са, според мен, „сечивата на духа”, за които говори поетът! (с.47)

Харесвам скритата ирония в тия стихове:

*Размърдаха се кестените
с гарванови крила.*

„Геология на находищата” е едно обещание за книга!

*Няма чисто горене
Все е с някакъв примес.*

Ами Ами Буе? Откривателят на пернишките въглища? Това също е една находка! „Поощрението”, което великият геолог е дал, на българите-перничани, е такова, че и до ден-днешен се сравняваме с френските земи и графове – търсим прилики и аналогии.

*...не само нашите усмивки
през оградите.*

Всред многото символи и „пиктограми” намираме и по някоя картинка: поетът има очи и памет на художник:

*„снимка”, „фортуна”
„Брезова горичка”!!!*

„Проблясване”- рядко за Г.М. да използва „неразрешения” в поезията съюз за сравнение като?!

Като мушица в бръшляна...

*Като лутаща се
между видимото и невидимото дума...*

Заглавието „Картина” обаче подвежда: тук няма картина, има сянка и тя си тръгва с... ирония. А няма и ирония – има загадка, като оная от сфинксове...

Но ако се опрем на Ницшевата дефиниция за фрагмента, според която тъкмо фрагментът е най-високото достижение на човешкото слово като изказ, то ясно е, че това е искал и нашият автор: да не остане в сянката на думите, но да потърси по-силната им изразителност в краткостта; да избяга не само от сравнението, но и от символа и метафората. Изразът, както впрочем – а и най-вече изказът! – са сведени до структурата и синтаксиса на простото изречение, няма я сложната морфология на конвенционалния поетически език. И ето го това тристишие, синтезиращо по невероятен начин философията на краткостта – като възхвала и като насмешка:

*Да се побереш в три реда!
- голяма работа!
- А малка ли е?*

Е, след Ал.Гервата айфелова кула това тристишие наистина е върховно постижение! Това отрицание на отрицанието е наистина голяма работа!...

Някога Г.Маринов бягаше дори формално от класическата ортография

– без точки и запетая... Не че го интересува толкова модерността, не че се опасява да не остане в обоза на съвременните словотворци. Той по природа е т о в а, което други се напъват да бъдат... Но после, изглежда, разбра, че системата на знаците не става по-богата от едно такова самолишаване...

Това е книга, може да се каже, съставена от афоризми и сензации, от параболи и гегове... Някъде срещахме и тристишия тип хайку – външно поне. Аз съм си позволил подзаглавието **СИНКОПИ НА ДУШАТА**. Тук елипсата е на почит; краткостта и параболата.. Ако не харесвате това, не се захващайте с тази книга.

Аз, естествено, откривам прелестта и на по-„описателните” работи. Особено ми хареса „Рондо”! Защо Рондо? Георги Маринов бяга умишлено от яснотата, и в това не е оригинален; правят го всички. Яснотата е баналност, яснотата е леснина, яснотата е профанация на занаята. Има тук една яснота, обаче, която е самият живот, животът като такъв, животът като поезия

Но има и недотам уплътнени образи, които оставят тягостното чувство за неразбиране.

Сам авторът признава:

*В изброждане
на собствената ни размитост –
премятани и така останали,
недовършените стихове
най-добре завършват,
когато накъсаме листите,
върху които сме мислили дълго,
тръгнали от някоя заблъскана мисъл
за човешкия род.
(Пренатоварени от думи и смисли...)*

(иначе и тук, при по-внимателно виждане, можем да открием и баналност, и описателност – посвещението на Божана Апостолова, например ...)

Сигурно съм изпуснал и хубави неща; неизбежно е с нашето уморено и пренатоварено съзнание, чалдисано от скука и възторг...

* това са ония петна, които нищо не отразяват, а поглъщат светлината и образите. Както черните космически дупки. Но по-милостиви – те не поглъщат, само не отразяват.

Червоядина

Тънка тръба от пространство-време, свързваща отдалечени райони на вселената. Червоядините може да свързват и паралелни вселени или вселени бебета и биха могли да предложат една възможност за пътуване във времето.

Черна дупка

Област от пространство-времето, от която нищо, дори и светлината, не може да избяга, тъй като гравитацията е твърде силна.

Предисловие – Герги, както ти си нахвърлял-разхвърлял мисли и стихове из тайзи си книжка, така и аз ще нахвърлям монте разсъждения...

Константин ЕЛЕНКОВ

Румяна ШИШКОВА

МАГРЕБ

*Керванът на време песчинки брои
под нозете горещи и тежки
и кръвта не е кръв, течен огън гори
и блъбука във вените ежески.
Песента се издига като облачен стълб,
заръмява и в дъжд се излива
от пресъхнали устни към огнена глъб
всяка капка умора отмива.
Коленича без дъх и притворил очи
сред оазис в дълбокото синьо,
безсловесен, смирен и безплътен почти,
покорен и покорен пулсирам.
Сецам вятър как вихри всеки миг неброен
и пустинята става градина.
Чувам пъпките как цяят отварят пред мен,
мах от птичи криле ме подмина...
И изправен за път, стъпка правя към теб
по треви непознати напролет.
Песента ти ме вика далеч от Магреб
и душата ми вече е в полет.*

КОПНЕЖ

*Летя към теб. Над хълмове смълчани
порои свличат моите криле.
Простор разтваря друми невървяни,
на вярa зрънце кълни сред поле.*

*Разпъва пролет в мен зеленоока,
земята диша сладост в аромат,
а аз вървя към тебе без посока,
омаян от разбудения свят.*

*Последни стъпки бавно произнасям
като изправен на урок хлапак.
В копнежа си несръчен те възнасям -
небе да осияеш в моя мрак.*

*Да ме обгърнеш в пазва белоцветна
и да посипеш моите коси
с целувки в радост, дръзка, мимолетна,
сърцето спряло страст да ороси.*

*Тогава ще избухне всяка пъпка
и по-красива в мен ще разцъфтиш,
че няма власт смъртта над тази тръпка...
Ти, моя вишино, в плод ще ме родиш.*

ПРЕД ЗИМА

*Тя разказваше бавно и глухо.
По страните ѝ морна тъга
бе съзрила, браздила до сухо
пепелеещата ѝ душа.
Син в земята, мъжът ѝ след него,
дъщерята далече отвъд.
Океан ги дели. Непотребен
пада есеннозлатния мъх...
“Внуци чакам да дойдат напролет”,
грейва мека, беззъба дъга.
Само миг.*

*Скрива слънце усое.
Глъхнат стъпки.
Пада слана.
Ноци тук са протяжнolениви.
Тихо пукат в огнище мечти.
На надежда дъха боязливо
в непрегълтната горест горчи.*